

Årsberetning for Øvre Suså Vandløbslaug 2015

samt mål for 2016

Arbejdet 2015

En kort status for året 2015 er at der lokalt for Øvre Suså Vandløbslaugs, har været et positivt samarbejde med de fire kommuner om genopretning af strækninger, hvor gældende vandløbsregulativer ikke var overholdt. Emner til debat har været: opretning af skalapæle, etablering af sandfang, ønske om åsyn efter hver grødeskæring, evaluering af Vrangstrup genslyngning og stenudlægning, vedligeholdelse af Torpe Kanal, med flere. Til tider har vi oplevet en lidt langsommelig sagsbehandling, som eksempelvis havde årsag i lige fra konstaterede rødlistearters tilstedeværelse i Torpe Kanalen, til tilsyneladende manglende økonomi på årets budgetter til oprensning af opmålt strækning i Susåen.

En glædelig ting var at "Fællesregulativet" som de sidste par år har kostet mange møder og forhandlinger, blev taget af bordet af Næstved tekniske udvalg. Nye regulativer skal udformes og tilpasses det enkelte vandløbs natur og behov. Forårets vandrådsarbejde forløb godt på såvel vandoplandsplan som på kommuneplan, hvor 2. generation vandplaners delprojekter skulle indstilles af kommunerne til Naturstyrelsen, projekter der skal gennemføres frem til 2021. Alle parter viste sig forståelse og forhandlingsvilje.

I foråret varslede Næstved kommune planer om investering i vandløbsloggere, hvilket har resulteret i indkøb af loggere, der i det kommende år afventer beslutning om, hvor og hvordan der skal måles. Dette kommer samtidigt med at miljø og fødevareministeren har besluttet at der skal ske en stor udvidelse af det nationale målenet. Vi ser frem til at der i det nye år skal ske en koordinering af både de nationale målesteder med de kommunale, og at målingerne bliver gjort online tilgængelige.

I foråret ansøgte vi Velux Foundation om 10 mio. kr. til et lokalt målenet, hvis formål var såvel datakontrol af udledt N og P m.m. som registrering af mængden af udledt vand fra Susåens opland på 835 km². Denne ansøgning fik desværre ikke tilsagn om støtte, så nu er det udbygningen af det nationale målenet der forhåbentligt inden 2018 kan give resultater der betyder at det nuværende "blå" kort ikke viser sig at være aktuelt, så at jordbruget der udleder vand til Karrebæk Fjord friholdes for restriktioner i N anvendelsen.

I 2015 har Ringsted kommune iværksat et projekt "Fremtidens Ringsted Ådal". Projektets baggrund er ændring af regnvandskloakeringen af Ringsted by, men set med ålaugs briller handler det om at de monsternedbørsmængder der kommer fra Ringsted bys store befæstede arealer, kan håndteres så det ikke giver anledning til oversvømmelser nedstrøms i Øvre Suså, der jo skal bortlede vandet. Vi følger projektet, men håber også at de fire kommuner der hver udleder til Susåen samles i 2016 til drøftelse af hvordan vandafledningen kan foregå.

Næstved kommune har i 2015 ansøgt et EU Life projekt, som kan få store konsekvenser for Susåens naturindhold, samt for sparet kloakering af husstande der udleder til Torpe Kanalen, ved at Kanalen ledes forbi Bavelse sø, og ledes direkte til nedre Suså. I projektet indgår også at opstemningen ved Holløse Mølle nedlægges. Projektet en ansøgt og afgørelse om en eventuel bevilling ventes medio 2016. Projektet er anbefalet af Naturstyrelsen, men vil kræve megen beregning og planlægning, hvilket vi følger, specielt projektets indflydelse på vandafledningen.

Bestyrelsen har holdt 7 møder, møder som vi gennemfører på Gefion, og hvor vi har haft mulighed at gennemføre første del af møderne med deltagelse af Erik Blegmand eller Ane Popp-Kristensen, hvorved vi får en gensidig opdatering af hvad der er oppe af sager på landsplan samt hvad der foregår i de sydsjællandske ålaug. Henvendelser i foråret til Ringsted og Næstved tekniske udvalg rejste vi en række påtrængende emner, herunder blandt andet: ønske om åsyn efter grødeskæring: Status for "Vandstandsloggere for opsamling af data for afvandingskapacitet og vandstand: Mangelfuld grødeskæring og oprensning af Susåen, ønske om evaluering af genslyngning og stenudlæg ved Vrangstrup, samt resultater af kontrolopmåling efter projektets gennemførelse: Vedligeholdelse af Torpe Kanal: Etablering af sandfang: med flere. Vi kvitterer for et positivt møde afholdt med Ringsted d. 29/4/15, med blandt andet kommunens orientering om naturprojekter ved Gyrstinge og Haraldsted søer, samt for møde 21/8/15 ved Eskildstrup Møllebro med Næstved- og Ringsted kommune og for udestående problemer i Susåen i form af manglende oprensning og opmåling. Efter en række henvendelser til Sorø kommune blev der foretaget oprensning og grødeskæring af Tuel å, hvor regulativet ikke var fulgt igennem en årrække.

Det der er frustrerende får ålauget er, at på trods af at klimaet ændre sig der kommer mere nedbør og nedbør i form af monsterregn, så er det stadig de gamle vandløbsregulativer som kommunerne arbejder efter, jeg tror at alle er klar over at vandløbene har en for lille størrelse til at vandet kan ledes hurtigt nok ud til kysterne. Grundvandet stiger en halv til en meter 25% mere nedbør betyder at stadig større arealer kommer til at stå længe under vand så længe at afgrøder regnorme m.m. drukner og drænsystemerne sander til.

Lad os håbe at politikerne i 2016 fatter.

At mere vand kræver større vandløb til at lede vandet ud i havet.

Det kan sagtens lade sig gøre, samtidigt med at fastholde vandløbenes i en "god miljømæssig tilstand".

Klimaet 2015

2015, var året præget af stor nedbør. Med et landsgennemsnit på 904 mm var det året med den næststørste målte nedbør siden målingerne startede 1874, kun overgået af 1999 hvor der måltes 905 mm. For Susåens opland lå nedbøren dog noget lavere med ca. 750 mm. Årets gennemsnitstemperatur var 9 grader med 1700 solskinstimer.

Klimaet er under forandring: mere regn, mildere vintre, varmere somre, højere vandstand, mere vind og større skydække. Som jordbruger er det værd at tænke over at antal af frostdøgn forventes at ændre sig fra 85 i 1990 til 61 i 2050 og til kun 29 frostdøgn i år 2100, det betyder at vækstsæsonen stiger fra 230 dage i 1990 til 300 dage år 2100. Det er hvad modellerne forudsiger nu, men de seneste opdateringer af klimaudviklingen efter cop21 mødet i Paris december 2015, er ikke indregnet.

Lokalt var 2015 året, hvor en massiv nedbørsperiode i midten af november fyldte jorden og vandløbene helt op, med store oversvømmede arealer til følge. Det tog 2-3 uger af få bort drænet de værste søer fra markerne og ledt vandet ud, men jorden er stadig helt vandmættet, og blot mindre nedbørsmængder giver igen oversvømmede marker.

Det politiske klima for vandløbene.

Sidst i marts fremlagde en række "blå" partier "**Beslutningsforslaget B 145**", om bedre mulighed for vandløbsvedligeholdelse, et forslag der præciserede at vandløb tjener afvandingsformål, og som lagde op til at vandløbsloven burde revideres som anbefalet af Natur og Landbrugs Kommissionen i 2013. Forslaget blev behandlet i folketinget d. 21/5/15 og efter forhandlingen henvist til miljøudvalget. Efter folketingsvalget har beslutningsforslag B 145 ikke været taget op til behandling i folketinget, i stedet har regeringen og de "blå" partier behandlet **16 punkts planen** der ikke lægger op til en revision af vandløbsloven, men derimod gennemførelsen af en fremtidig "Målrettet regulering" af gødnings tilførsel, understøttet ved en stor udbygning af det nationale net af vandløbsmålestationer til dataopsamling af næringsstofudledninger til vor kystfarvande. Målinger der fremadrettet skal bruges til at verificere og udbygge grundlaget for jordbrugets fremtidige gødningsanvendelse.

16 punkts planen indebærer også **at antallet af naturligt klassificerede vandløb skal genovervejes**, og her forventes vandrådene at komme til at medvirke, efter retningslinjer/vejledninger opstillet af naturstyrelsen. Hvis et sådant lokalt vurderet behov for klassificering af vandløbene skal gennemføres, anser jeg de 23 vandråd som i foråret og sommer behandlede de projekter der skulle/kunne gennemføres i forbindelse med 2. generation vandplaner for grove, her er lokale vandråd på kommunal basis at fortrække, da de 23 vandråds oplande er så store at lokalkendskab ikke er til stede.

Det udbyggede målenet af vandløbsmålestationer er dog samtidig en forudsætning for **at skaffe bedre data for den aktuelle vandafledning**. Minister Eva Kjer Hansen har udtrykt at hun vil afvente en eventuel ændring af vandløbsloven til at se effekten af 16 punkts planen, samt effekten af det **hyrdebrev der er sendt til kommunerne i november** om at kommunerne skal leve op til vandløbsregulativernes pålæg om at overholde vandløbsregulativerne, dvs. såvel grødeskæring som nødvendig oprensning og dermed sikre vandafledningsevnen. Ligeledes har ministeren nedsat et hurtigt arbejdende udvalg, der frem til marts 2016 skal udarbejde en **ny grødeskæringsvejledning**. Disse initiativer betyder **at 2. generation vandplaner der skulle have været vedtaget d. 22 december 2015, er blev udskudt, til en forventet vedtagelse medio 2016**.

Status er **at der sandsynligvis ikke i forbindelse med vedtagelsen af 2. generation vandplaner vil blive gennemført en opgradering af vandløbenes vandafledningsevne** til imødegåelse af tabsgivende oversvømmelser af jordbrugets produktionsjorder, på grund af den pågående klimaændring samt samfundets udbygning af befæstede arealer. **En sådan opjustering af vore vandløbsregulativer til nu- og fremtidig nødvendig vandafledningsevne, må tilsyneladende afvente vedtagelsen af 3. generation vandplaner i perioden 2021-2026.**

Årsagen til at politikerne ikke ved lov pålægger kommunerne at ajourføre vandløbsregulativerne kan have tre årsager, for det første:

- **Man har ikke forstået at:** mere nedbør kræver større vandløb, for at få vandet ledt ud i fjorde og bæltter lige så hurtigt som da regulativerne blev skrevet i 1950'erne, ellers forsumper landet, afgrøder og regnorme drukner.
- **Man har ikke råd:** området er jo gennemlovgivet, love og bekendtgørelser pålægger kun kommunerne at overholde de gældende vandløbsregulativer samt Naturstyrelsens pålæg om opnåelse af "god miljømæssig tilstand" i vandløbet, dvs. man fastholder størrelsen af kommunernes udgifter. Selv om man godt ved at vandløbenes vandafledning er for lille til det nu- og fremtidige klima.
- **Klimaændring kræver politisk handling:** klimaændringen og dermed behovet for vandafledning er forskellig fra landsdel til landsdel, derfor bør det være en statsopgave, hvor staten stiller et årligt beløb til rådighed som kommunerne kan søge, et tilskud til en lokal opgradering af vandløbenes vandaflednings kapacitet, til gavn for samfund, natur og jordbrug.

Opgaven for 2016 og de kommende år:

At alle indser, politikere, embedsmænd, jordbrugere, Naturelskere, lystfiskere med flere, at skal vi komme helskinnet ud af den pågående klimaforandring uden tab for samfund og borgere, så kræver det konstruktivt positivt samarbejde, hvor vi bruger den forskningsviden vi har om konsekvenserne af klimaændringen, og aktivt minimere skaderne til samfundets det bedste.

Vi skal ikke kun klimasikre byer mod oversvømmelser ved at holde vandet på landet opstrøms, vi skal klimasikre vandafledningen fra hele vandløbets opland, fra udspring til udløb i fjorde og bæltter. Dette er en statsopgave, og ikke en opgave de enkelte lodsejere hver især skal søge om. Staten skal pålægge kommunerne ansvaret for at regulativerne er opgraderet til at imødegå tabsgivende oversvømmelser, på linje med at kommunerne er pålagt at bringe vandløbene i "God miljømæssig standart".

Afslutningsvis skal der bringes en stor tak til bestyrelsesmedlemmer for veludført arbejde, samt en **stor tak samarbejdspartnere og til alle de personer som i årets løb har henvendt sig, og som har været en forudsætning for vort arbejde.**

